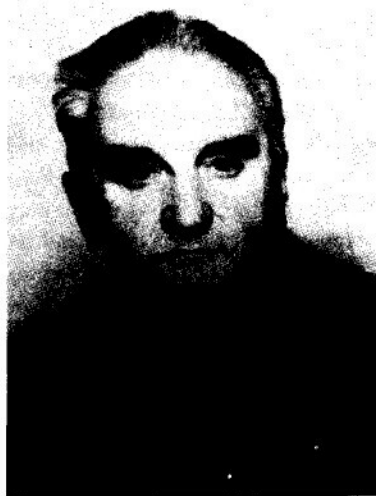

U SPOMEN DR. TOMISLAVU JABLANOVIĆU (1921–1986)

U „Rasporedu akademske godine 1986–1987” Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu otisnuta su na str. 32 dva posebna kolegija za kandidate koji kane specijalizirati islamsku religiju i njezin odnos s kršćanstvom: 1. Al Ghazali i njegova argumentacija protiv Kristova božanstva; 2. Petrus Venerabilis i islam. Ovi kolegiji neće moći biti održani jer je predavač dr. Tomislav Jablanović, biskup, predsjednik Vijeća za hrvatsku migraciju, umro za vrijeme obilaska hrvatskih vjernika u Njemačkoj 10. rujna 1986.

Tomislav se rođio u obitelji Rude i Luce r. Babić u Docu kod Travnika 18. svibnja 1921. Otac mu je bio sudski činovnik a majka domaćica. Imao je još dva brata i tri sestre. Osnovnu

školu završio je u rodnom Docu kod sestara milosrdnica, a gimnaziju u Travniku kao pitomac Vrhbosanskog dječakčkog sjemeništa. Teologiju je studirao na Vrhbosanskoj bogosloviji u Sarajevu od 1939. do 1944, a za svećenika je zaređen 30. studenoga 1943. Prva služba bila mu je kateheta srednjoškolaca u Sarajevu. Od 13. lipnja 1945. do 13. lipnja 1953. bio je lišen slobode i kaznu je izdržavao u Zenici. Još iz gimnazijskih dana u Travniku sprijateljio se s nekim muslimanima, a u dugim godinama u Zenici produbio je s njima prijateljstvo i poblizje upoznao njihovu osobnu pobožnost. Još pet godina nakon izlaska iz zatvora bio je lišen građanskih prava, pa je tek 1959–1960. odslužio vojni rok u trajanju od godinu dana.

Kao župnik iz Bistrice kod Bugojna 1960. zatražio je dopuštenje Nadbiskupskog ordinarijata da može nastaviti studij teologije na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Polaganje razlika potrajalo je dvije godine, tako da je dobio diplomu 1. travnja 1963. Licencijat je položio 25. lipnja 1964. Za disertaciju je odabrao temu „Islamska apologetska argumentacija”. Radio ju je pod vodstvom dr. Đure Gračanina, sarajevskog svećenika koji je bio redovni profesor osnovnog bogoslovlja na zagrebačkom Bogoslovnom fakultetu. Disertacija u prvom dijelu obrađuje „povijesno-reli-

gijsku situiranost pojave islama" (str. 9–47), zatim opće apologetske pojmove u islamu kao što su objava, čudo, božansko poslanje (48–125). U drugom dijelu govori o Muhamedovim čudesima, proročanstvima o Muhamedu, Muhamedovoj ličnosti i djelu te o stavu islama prema kršćanstvu (126–303). Na kraju su bilješke, sažetak na latinskom i curriculum vitae. Položivši prema ondašnjem statutu rigorosum na kojem su ispitivači bili profesori Gračanin, Ivandija, Škreblin i Čurić, obranio je 17. travnja 1970. disertaciju i iste godine izdao ciklostilski umnožen izvadak iz nje kao uvjet za promociju.

Nadbiskup Čekada imenovao ga je 12. studenoga 1970. rezidencijalnim kanonikom u Sarajevu, a već 16. studenoga iste godine proglašeno je njegovo imenovanje za pomoćnog biskupa u Sarajevu. Za biskupa je zaređen 18. travnja 1971. U okviru Biskupske konferencije postao je 1973. članom Vijeća za obitelj, a 1976. predsjednik Vijeća za laike. Godine 1983. hrvatski biskupi izabrali su ga za predsjednika Vijeća za hrvatsku migraciju. Od tada je „Glas Koncila” redovno izvještavao o njegovim pastoralnim pohodima hrvatskim vjernicima izvan domovine. Redovno je zastupao BKJ na zasjedanjima francuske BK i na studijskim susretima za dijalog između kršćanstva i nekršćanskih religija. Od 1968. bio je na prijedlog BKJ korespondent Sekretarijata za odnose s nekršćanima, a 26. travnja 1985. kardinal Casaroli imenovao ga je članom istog sekretarijata. Pronuncij Colasuonno u popratnom pismu kaže: „Na ovaj način moći će Vaša poznata kompetentnost u proučavanju islama biti cijenjena i korištena na području univerzalne Crkve.”

Od 1978. do 1983. bio je generalni tajnik BKJ i njegova je glavna zasluga što su biskupi Jugoslavije odlučili rediti permanentne dakone. On je sastavio i program za formaciju permanentnih đakona koji je Sveta Stolica odobrila na prijedlog naše BK.

Od 1971. do smrti predavao je osnovno bogoslovlje i islam na Vrhbosanskoj bogosloviji u Sarajevu. Od 1967. do 1971. predavao je na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu povijest religija i posebno islama. Za taj predmet u Zagrebu još nije bilo stručnjaka nakon naglog odlaska dr. Stjepana Doppelhammera. Kad su se na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu u skladu s novim statutom stvarali programi specijalizacije, dekan dr. Tomislav Šagi-Bunić zamolio je T. Jablanovića dopisom od 22. lipnja 1978. da sudjeluje u programu specijalizacije treće grupe (Islamska religija i njezin odnos prema kršćanstvu). To ga je zamolio i nosilac katedre osnovnog bogoslovlja dr. Tomislav Ivančić pismom od 5. lipnja iste godine. On je vrlo rado pristao i bio ponosan na iskazano povjerenje. Te godine prijavio je dva kolegija za doktorande, jedan o odnosu kršćanstva i početaka islama, a drugi o problematici objave u islamu. Od tada je redovno prijavljivao po dva kolegija godišnje. Kao katolički islamolog objavio je na hrvatskom tri rada: *Dijalog s muslimanima*, BS, 1967, 72–85; *Marijini privilegiji prema islamskim izvorima*, OŽ, 1971, 553–560; *Ženidba u islamu*, BS, 1979, 195–198. Dao je prevesti s francuskog novo, dopunjeno izdanje dokumenta Sekretarijata za odnose s nekršćanima *Smjernice za dijalog između kršćana i muslimana* iz godine 1981, uskladio muslimanske teološke nazive iz tog dokumenta s islamskom tradicijom naših muslimana i zamolio „Glas Koncila” da izda knjžicu, što je uredništvo i učinilo 1984.

T. Jablanović sudjelovao je više puta na tematskim susretima o odnosu između muslimana i kršćana, koji se posljednjih osam godina održavaju u francuskom gradu Arrasu. Sudjelovao je na studijskom susretu o nekršćanima u Evropi 14. i 15. ožujka 1974. u Luxemburgu, koji je organizirao Sekretarijat za nekršćane. Isti je Sekretarijat organizirao susret u Mödlingu kod Beča od 21. do 23. studenoga 1976. na temu „Muslimani u Evropi“. U Jablanovićevoj su ostavštini, koja se čuva u kaptolskoj knjižnici u Sarajevu, neki od referata koje je držao na ovim susretima. Upozoravao je na okolnost da su muslimani kod nas autohtoni element, dok su u zemljama Zapadne Evrope samo doseljenici koji su došli radi posla. Također je nastojao prikazati kako su naši muslimani odgovorili na dijalog za koji se Katolička Crkva službeno otvorila na II. vatikanskom saboru. Za punu ocjenu njegova zalaganja na ovom području trebalo bi proučiti radove međunarodnih susreta na kojima je nastupao. Držao je na saborskoj liniji da je bit dijaloga međusobno upoznavanje i pomaganje da sugovornik ostane u vjeri koju mu nalaže njegova vjernička savjest. Iz gimnazijskih dana u Travniku i zatvorskih dana u Zenici sprijateljio se s brojnim muslimanskim intelektualcima kod kojih je otkrio duboku osobnu vjeru. Kod muslimanskih sugovornika cijenio je tu vjeru, zatim njihovo redovno odazivanje na molitvu, ramazanski post uz goleme žrtve na poslu i materijalno pomaganje svoje vjerske zajednice.

U razgovorima je često predlagao osnivanje mješovite komisije muslimanskih i katoličkih teologa koji bi tiho nastojali u katekizmima, molitvenicima i homiletskim priručnicima otkloniti iskarikirane predodžbe jednih o drugima i pridonositi međusobnom poštovanju. Bio je svjestan da vrijeme za pravi teološki dijalog između muslimana i katolika kod nas još nije zrelo, ali je osobno puno pridonio ozračju povjerenja i dijaloga osobnim prijateljevanjem s brojnim muslimanskim vjernicima intelektualcima i proučavanjem islama u Bosni.

Sahranjen je u Zagrebu 16. rujna 1986. Na sprovodu su riječ zahvale izrekli kardinal Kuharić u ime BK, mons. Vladimir Stanković u ime hrvatskih vjernika izvan domovine, mons. Adam Jürgen u ime njemačkih biskupija, dr. Bonaventura Duda u ime Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. Sarajevski nadbiskup dr. Marko Jozinović držao je homiliju u okviru sprovodne mise u mirogojskoj crkvi neposredno nakon sprovoda.

Smatram da je povijesna zasluga dr. Tomislava Jablanovića teološko povezivanje sarajevske nadbiskupije sa Zagrebom i posebno zagrebačkim Bogoslovnim fakultetom. U njemu smo, osim toga, izgubili katoličkog islamologa koji se iskreno ponosio saborskim pozivom na dijalog s nekršćanima, cijenio duboku i osobnu vjeru muslimana te muslimane u našim krajevima smatrao Evropljanima koji su ovdje kod kuće.

Mato Zovkić